

Santi Leone

Superongi

U

tz iezadazue nire teoria bat kontatzera: espainolez idatzirikoa liburu batean alemanezko aipu bat egiten denean, litekeena da gutienez akats bat izatea. Txikikeriaren bat, normalean: s bat, bi s (edo hiru) behar direnean, lekuz kanpoko *umlaut* bat... Baina batek zioen moduan, hegazkin batean hautsontzi bat hausten denean, motorra etortzen zaizu burura. Edonola ere, bakoitzak bere temak dauzka, eta akatsena neure-neurea da. Artetik errateko, orain arte ez dit hutsik egin nire teoria horrek.

Akatsak bilatzea dibertigarria izaten da gehienetan baina, zenbaitetan, bilatu gabe ere hutsek begietara salto egiten dizutenean, amorragarri bilakatzen ahal da. Egunotan irakurtzen ari naizen liburuan, prozesu bat “1870ko” ekainera arte luzatu zen, gizon bat “1874ean” bihurtu zen unibertsitateko irakasle eta bertze bat “1900an” hil zen. Datak ez dira eskas liburu horretan eta egia da anitz ongi idatziak daudela, baina nik hona aldatutakoak ere ez dira gaizki dauden bakarrak. Bertze pasarte batean, zerbait “onartu arazi” dute, eta geroago norbait “isildu arazi”. Ez dakit, bada. Ez dut uste hain zaila denik. Arauak (bi baitira, 23.a eta 43.a), berez, sinpleak dira, hamar minutuan irakurtzeko modukoak, eta aise laburbiltzekoak: “arazi” aditzoinari itsatsi behar zaio. “Onarrarazi” eta “isilarazi”, beraz. Bertze aipu bat, akitzeko: leitzen ari naizen liburuan, gizon batek “lau urtetan” egin zituen ikasketak (tira, egia erran, liburuan “burutu” egin zituen, egin baino –deblauki aitor dezagun– aise doto-reagoa dena), eta bertze bat ez dakit zertan aritu zen hurrengo “30 urtean”. Eta, ez al litzateke hobe alderantziz egitea? Hau da, ikasketak “lau urtean” egitea (multzo bat baita) eta hurrengo “30 urteetan” (hurrengoak izanik, franko mugatuak baitira) deskantsatzea?

Baten batek erranen du, apika, lerrootara ekarri adibide guztiak huskeriak direla.

JOSU SANTESTEBAN

Beno. Ni ez nago ados, baina auskalo. Hala balitz baina, gogorarazi nahi nuke urtero milaka ikasleri horrelako huskeriez galdegiten zaiela EGA azterketako atariko proba madarikatu horretan. Eta data, mugagabearen deklinabidea eta erabilera, eta aditz arazleak klasikoak dira etsamina horretan. Hortaz, beharbada bizitza osoan aditz arazlerik erabiliko ez duen ikasle batek araua ezagutu behar badu, zer dela-eta ez luke arau hori ezagutu behar nork eta idazle batek? Eta delako idazle hori alferra bada, orduan, ez al luke liburua publikatuko duen argitaletxeko norbaitek –zuzentzaile batek, kasu– haren berri izan behar? Bertze argitaletxe bateko itzulpenen uzta gorrian, pertsonaia bat ikusten ahal dugu honako hau galdetzen bere buruari: “Nola sentiaraziko nintzateke..?”. Argitara iritsi baino lehen, inor ez da ohartu?

Egunotan –nekez– irakurtzen ari naizen liburua ez dakit bukatuko dudana. 74. orrira ailegatzean, egileak gaztigatzen digu XIX. mendeko eztabaidak “superinteresgarriak” izan zirela. Auskalo zergatik. Erran nahi baita, auskalo zergatik ziren hain interesgarriak. Beharbada, supersakonak zirelako. Edo supersutsuak. Ez dakit, bada, azalpen horiek bururtzen zaizkit, horrela, superdepronto.

Bakoitzak bere temak dauzka. Nonbait irakurria dut Roland Barthesi ergelkeriak errefusa kasik fisikoa eragiten ziola. Ni, berriz, axolagabekeriak ateratzen nau neure onetik, errazkeriara jotzeak. Koleratu egiten nau. Sutan jartzen nau. Nagoela superhaserre, o sea.

Egunotan irakurtzen ari naizen liburua sari bat du irabazia. Bai. Datak gaizki deklinatu, arazi sudurraren puntan jarri bezala idatzi eta mugagabea nahi moduan erabiltzen duen batek sari serio inportante bat eskuratu du. Onartuko al genuke horrelakorik auzo erdaretan? Ni ezezkoan nago. Gurean hori “onartu arazi” nahi digutela ikustean, nola “sentiarazten naizen?”. Bada, ez, preseski, superongi. ■

Bakoitzak bere temak dauzka. Nonbait irakurria dut Roland Barthesi ergelkeriak errefusa kasik fisikoa eragiten ziola. Ni, berriz, axolagabekeriak ateratzen nau neure onetik, errazkeriara jotzeak. Koleratu egiten nau. Sutan jartzen nau. Nagoela superhaserre, o sea